

PREMIO MUNICIPAL  
TEODORO S. MONGELÓS  
de POESÍA en GUARANÍ

Año 2017



**KERASY**

*De Miguelángel Meza*

(Seudónimo: Ynambu Tataupa)

Che yvotymi: yvytúngo hypy'ü, hatäiterei.

Che korasö ha'ete yvyrape ojeréva, oikaräiva ára rapo.

Rohecha. Rohendu.

Ne ñe'ë ipysyrÿi oúvo py üládo reheve

ha ambuéva yvate upe syryryha jahecha'yva ári ha'éva araho.

Che rembiayhu, (che kuña), apoko ne rambypýre

ha yvága tarovápe ojere.

Ndoikuaái reimeha opívo, ndereguerekoiha ao tereko'y.

Yvytu henyhë torníllo ha tujúgui, ita'atágui.

Apoko ne rambypýre ha oryrÿi yvyty juaju;

oryryíva voínte yvyty juaju apoko jave ne rambypýre,

Che yvoty, che kambami, tatatÿ avoa rakänguemi;

ange pyhare añemonge: reike ñemihaitépe, remo'açui ne rembe,

remboja'yre cherehe; reguejy vevyimi tupápe ha reke;

upéi aike, chehaitéma, ñemihaitépe; *jakare*, yvága karugua guasúregua,

hypyveháre nde ruguy rape.

Ambojase che juru nde jurúre ha rovandea.

Mba'éiko oiko ndehegui. Reiméngo pépe kuri, ha che nde pype...

Mba'éiko oiko. Asë ndehegui ha reke gueteri reína.

Apoko ne rambypy yvy gotyovére ha ha'a pe yvykua pypuku hüme,

hugua'yvape. Ha'ete pa'ü guasu kirirÿi térä pa'ü guasu hu'ä'yva.

Pe mba'e kua hüme, oÿ'yhápe mbyja.

Che rembiayhumi, heñói yvytu pochy chakäme. Yvytúngo hypy'ü.  
Ange pyhare ajapokói peteĩ mbokuaha guasúre, peteĩ mba'e nohéháre,  
ha asë pe yvykua guasúgui okapuröguáicha yvytyru'ä ochivivikuévo tata,  
ha aha apyta mba'yrujokoha rendy pytäme, oiva guataha *Palma* ha  
Kolöme.

Avave ndacherechái. Tapichángo ha'énte tyapu kuehe guare.

Tréinta aravo'ive rire ama'ë hovyü rendýpe ha apo yvýpe,  
ha reime gueteri che ykére. Ajupi jey tupápe, nañehungái.

Che yvotyrni. Che rembiayhu. Chembo tarováva, che änga sä.

Ake jeýnte ahávo mongu'eha okapupáva ári,

ha'éva "*Hiroshima*" jepi ipytureraha jave.

Ha ché ha'ejeivoi ipy'aguasúva avoa jepovyvyha

ambo'yúva yvytu ryakuä'asy umi moköi yvyty jukyguiguágui,

ita nupäha icha'íva ojerokua yvate jerévo.

Upeichaite, che korasö, nde ha'e va'ekue akängyta

yvóra pénga mba'epe guasu ru'ä ári, ipénga jovaipáva ári,

upépe chañomínte aikoha ha asapukái mbyja kuérape.

Che rembiayhu, ne kane'öma piko.

Oï muáita oñe'ëva, ombokuáva ogyke, ohasáva óga ape.

Oï pcteĩ mitämi ñe'ëngatu ipy pohýiva, oñe'ë poräitereíva guaraníme

ñe'ë pa'ä'yre. Hëe, ne kane'ö.

Kuehe ajepy'amongeta nderehe:

pe pykasu veve oha'äya yvytu ohupijavéjepi nde sái ruguái.

Kuehe nde ha'e kuarahy'ä che mba'apohápe, ao amokä haçua che syva ry'ái;

oï gueteri ty'ái ñyñýi opóva pire ári.

Ha nde resángo kuri moköi ñaopyü veve sarakí liméta sakä ta'äha'ípe.

Kuehe, cheirümi, nde ha'ékuri jasy jehaipa tyky; ha'e kuri ita rendy machétere,

hu'y ryapu pya' e jehó puku. Kuehe, nde resa ha'ékuri moköi mbokapu

pe yhä jarekóva pyharéramo mbytére.

Ha oï mandu'a para guasu mombry rehe; yvate ijapo pyre rehe;  
ha'etéva jupiha úleguigua ojupíva arai mboypýri.  
Oï mandu'a itakua hu'ä'yvare ha jepokuaa hatämbávare ojo'apáva ijyke rupi.  
Oï ke'y ra'anga hyepýre. Ha oï hetave mandu'a pypuku itarovaitévale  
oñembotapáva peteï hendápe rehe, ha'etéva ita yku, pytáva.  
Oï heta mandu'a, ha nde reke gueteri hína.  
Che rembiayhumi, rohayhuvéngo pe vvytu tape reheguágui;  
rohayhuve kuarahýgui, sa'yju ha imba'e porävagui.  
Rohayhuve amágui, ha'éva kirirï purahéi;  
rohayhuve pykasu térä apere'águi, térä opaite ojeréva yvagapeguágui.  
Reku'éiko. NDe ku'éngo ha'e ryrí, ha'e sysí che popytépe.  
Rohayhueteve osyry juayhúva yvyty juajúgui.  
Ha ndaikatúi amombe'upávo ndéve  
mba'eichagua mborayhu rehevepa rohayhu.  
Che yvoty, nde pire hüvy oñepyrü guive yvóra, ha'e guive ndé tupa  
kuarahy opytu'u haçua. Oï parral ty ne mba'erä, yvýpe, ha'eñovéva  
opavave yvóragui; nde resaráiva'ekue: añongatu ndéve;  
ama'ë hese pytñmbuku guýpe; amo tape yvatýre, ha'eháre ogayvate  
rusu yvyra rakä tuicháva ombojehe'áva yvytu'atä.  
Ha oï gueteri yva che táva rovetä rupi oséva, táva oñembotýva,  
gui upe Jerovia, upe mitäkuña isái hovýva, okañynte gueteri oikóvo  
yvy ape reko tarováre.  
Ha ..., repáyrnaiko ra'e. Aje'íma. Aje'íma hi'ajupa naránxa kuéra.  
Ko'áça ho'o hendymýi, oreko ta'yí apytu'ümeгуáva.  
Aikuaángo nereimeiha che ndive, remano hague tapichaita pyguýpe.  
Ko'áça otyky tesay che reságui, ombokua ñenoha anambusu  
ha ikonikoni yvýre.  
Várpe oï guíski pytängy ha alóxa yrendy ñanderapýva.

Aipotángo reime gueteri che ndive,  
tahenyhë ne ñehetü Afrikaygua ñanágui.

Areko mokói yvapara ro'ysä che ku'a kuápe ha avave ndojamo'ái  
ñande rupáre péicha péichante.

Che rembiayhumi, mba'éreiko reryryí, oiméiko ikä mba'e ndahy'o.  
Na'ápe, Emboy'u che rendy che kúgui. Péicha. Ne mandu'ápa  
ne'iräramo guare oiko nandi guasuha yvate. Ché chemandu'a reju ramo  
guare machéte ha ty'ái reheve remo potipoti chapytu'ü rejapo haçua  
nderogarä. Ha che ja rohayhúma va'ekue.

Rohecha opívo ysyrype. Nderehói. Jajohypyi ýpe, ha vvyku'ípe,  
a ñehetfüme, ha yvotype, ha kambýpe, ha mbyjápe,  
ha satélitepe, ha itápe, arápe, amáme, túnape, tesape, juky, ku'i, ha  
tuju,  
ha ita'atä, ha itayku.

Che yvotymi, jajapovéna... ¡Ha...! (04:00 GMT-ma)

Che rembiayhu, ndéngo ypaguasu, kuarahy resë mbarete.

Ko ndatúa pire jepyso guasu ha'ete Ásia vera.

Nde juru, *Mbohapyja Bermudasguáva* heruçua.

Che korasö jára, reguatáva naño, vvytu oikyti che pytu  
ko kyha inimbo hendýva ári.

Rohayhuetéva, ¡yvatetéiko ñaime! pykasúicha.

Aipe'áta ovetä oikeha tesakä, oike ramo jepe pytü;  
ikatu ko'ëmbota rovyü oike térä hetaiterei mitä kerecha.

Aikuaa peteï árape reju jeýtaha, pyatä ha porä reheve,  
repyrüvo guejyha ratatïna itangecháre;

ha che rekáta, che renóita; oïta mba'e'apu'a ovevýiva  
ha hetaiterei mitä ohekáva isyrä;

tapicha kuéra ne nupäta ha upépe roikuaáta.

Che yvoty, rohayhuetéva. Tuichaiténgo ko mborayhu.

CHe romomandu'áta ñandereko apu'áre,  
jajupi ramo guare yvyty juaju ohóva yvágare;  
ha repáyta; ha ñande rupa ha'éta yvyra rakäita.  
Che rembiayhu, cherendúiko. Oçuahë oúvo tesakä. Oï tesakä.  
Changajára. Paraguay ikerasy kuri, opu'äma.  
Reikuaápa..., Paraguayngo akói voínte ikerasyva,  
ojepy'apyetereíva voínte imemby kuérare.

-¡*Diario...*!

Anína reho gueteri. Jahechána tosë kuarahy. ¡Eha'aröna, che yvoty!  
Ararapo henyhë ohóvo kambýgui.

-¡¡*DIARIO...!!*